

Pradžia>Pinigai ir piniginiai reikalavimai>Turto apsaugos priemonės teikiant reikalavimus ES šalyse Turto apsaugos priemonės teikiant reikalavimus ES šalyse

Bulgarija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Bylos nagrinėjimas paprastai apibūdinamas kaip ilgesnį ar trumpesnį laiko tarpą trunkantis procesas. Šis laiko tarpas, kuris atsiranda dėl bylos nagrinėjimo skirtingais etapais ir skirtingomis instancijomis, kartais gali būti kliūtimi teisei apsaugai, kurios siekiama, nes teismo sprendimas priimamas pernelyg vėlai, taigi ir įsigalioja pavėluotai. Šiuo atžvilgiu teisės aktų leidėjas numatė įvairias priemones, kuriomis siekiama užtikrinti veiksmingą teisminę apsaugą. Su ieškinio apsauga susijusius klausimus reglamentuoja Civilinio proceso kodekso (CPK) 389–404 straipsnių nuostatos.

Pagal CPK 391 straipsnį ieškinį užtikrinti leidžiama tais atvejais, kai be tokių laikinųjų priemonių ieškovo būtų neįmanoma arba pakankamai sudėtinga įgyvendinti iš teismo sprendimo kylančias teises ir kai: a) ieškinyje yra pagrįstas patikimais dokumentiniais įrodymais arba b) turi būti sumokama teismo nustatyta garantija, kaip nurodyta Prievolių ir sutarčių įstatymo (OCA) 180 ir 181 straipsniuose. Garantijos galima reikalauti net ir tais atvejais, kai yra patikimų dokumentinių įrodymų.

Todėl pagrindinė ir privaloma laikinųjų priemonių suteikimo sąlyga yra rizika, kad ieškovas nesugebės įgyvendinti iš teismo sprendimo kylančių teisių, kurios tikriausiai bus patvirtintos atsižvelgiant į potencialiai pagrįstą ieškinį.

Tam, kad ieškinyje būtų užtikrinamas, teisėjas turėtų įvertinti, ar galioja toliau nurodytos būtinos sąlygos: poreikis užtikrinti ieškinį, tikėtinas ieškinio pagrindimas ir laikinoji priemonė, kurią nurodė ieškovas ir kuri yra tinkama ir pakankama, atsižvelgiant į konkrečios bylos poreikius ir teisinę apsaugą, kurios aiškiai siekiama.

Pagal CPK 397 straipsnio 1 dalį įstatyme nustatytos šios laikinosios priemonės: nekilnojamojo turto areštas;

kilnojamojo turto ir gautinų sumų, įskaitant įmonės akcijas, areštas;

kitos teismo nustatytos tinkamos priemonės, įskaitant motorinės transporto priemonės konfiskavimą ir vykdymo sustabdymą.

Teismas taip pat gali taikyti keletą laikinųjų priemonių, kurios neviršytų ieškinio sumos.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

2.1 Procedūra

Pagal CPK 34 straipsnio nuostatas ieškinio užtikrinimas leidžiamas:

pagal CPK 389 straipsnį – visų rūšių ieškiniams – bet kuriame bylos nagrinėjimo etape iki teismo tyrimo užbaigimo apeliaciniame procese;

pagal CPK 390 straipsnį visi ieškiniai gali būti užtikrinami iki bylos iškėlimo.

Prašymas dėl laikinųjų priemonių, susijusių su nagrinėjama byla.

Šį prašymą ieškovas pateikia teismui, kuris turi jurisdikciją nagrinėti teisinį ginčą. Kad būtų leidžiama užtikrinti ieškinį, turi galioti CPK 391 straipsnyje nurodytos būtinos sąlygos – tikėtinas ieškinio pagrindimas, poreikis užtikrinti ieškinį (t. y. rizika, kad ieškovo reikalavimo nebus galima patenkinti, jei jis bus patvirtintas), taip pat nurodytos priemonės tinkamumas. Pagal CPK 391 straipsnio 2 ir 3 dalis tais atvejais, kai nėra pakankamai įrodymų, teismas savo nuožiūra taip pat gali prašyti sumokėti jo nustatytą piniginę garantiją.

Ieškinį užtikrinti leidžiama net ir tais atvejais, kai byla sustabdoma.

Prašymas užtikrinti būsimą ieškinį.

Prašymas pateikiamas pagal ieškovo nuolatinę gyvenamąją vietą arba turto, kurį naudojant bus užtikrinamas ieškinyje, buvimo vietą. Tais atvejais, kai pateikiamas prašymas leisti taikyti „vykdymo sustabdymo“ priemonę, prašymas turi būti pateiktas kompetentingam teismui, kuris turi jurisdikciją pagal vykdymo vietą.

Kai laikinosios priemonės suteikiamos dėl būsimą ieškinio, teismas nustato terminą ieškiniai pareikšti, ir jis negali būti ilgesnis nei vienas mėnuo. Suteikiant tokias laikinasias priemones laikomasi tokių pat esminių sąlygų, kurios galioja bylos nagrinėjimo metu taikomoms laikinosioms priemonėms.

Prašyme reikėtų nurodyti prašomą laikinąją priemonę ir ieškinio sumą. Jis turi būti pateikiamas atitinkamam apylinkės arba apygardos teismui, priklausomai nuo CPK 104 straipsnyje nustatytos teismo jurisdikcijos ir kompetencijos.

Prašymą gali pateikti suinteresuotas asmuo arba jo procesinis atstovas ar advokatas. Prašymo kopijos pateikti nereikia, nes tokia kopija priešingai šaliai neįteikiama.

Teismo patvirtintas laikinasias priemones nustato:

areštuojant nekilnojamąjį turtą – registru biuras;

areštuojant skolininko kilnojamąjį turtą ir gautinas sumas – valstybės arba privatus antstolis, įskaitant jo pareigą informuoti trečiąsias šalis, pvz., bankus ir kitas kredito įstaigas;

dėl automobiliams taikomų laikinųjų priemonių – atitinkamos kelių eismo policijos tarnybos;

dėl laikinosios vykdymo sustabdymo priemonės – teismo nutarties dėl leidimo taikyti priemones kopija turėtų būti įteikiama atitinkamam antstoliui, kuris pradėjo vykdymo bylą;

dėl kitų įstatyme numatytų priemonių – asmens pasirinktas atitinkamas valstybinis arba privatus antstolis.

2.2 Pagrindinės sąlygos

Esminės būtinos sąlygos, kurios turi būti įvykdytos norint taikyti laikinąją priemonę (kaip aprašyta pirmiau), nustatytos CPK 391 straipsnyje.

Ieškinį dėl išlaikymo užtikrinti leidžiama net ir nesilaikant CPK 391 straipsnio reikalavimų; tokiu atveju teismas laikinasias priemones gali taikyti *ex officio*.

Ieškinio užtikrinimas iš dalies taip pat gali būti leidžiamas, tačiau tik dėl tų dalių, kurios yra pagrįstos pakankamais įrodymais.

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Iš esmės laikinosios priemonės gali būti taikomos bet kokiam skolininko turtui. Piniginio reikalavimo užtikrinimas areštuojant gautinas sumas, kurioms negali būti taikomas vykdymas, neleidžiamas.

Pagal CPK 393 straipsnio 1 dalį piniginio reikalavimo užtikrinimas valstybės, valstybės institucijų ir sveikatos priežiūros įstaigų atžvilgiu pagal Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 5 straipsnio 1 dalį nėra leidžiamas.

Laikinosios priemonės gali būti taikomos toliau nurodytų rūšių turtui:

banko sąskaitoms;

kilnojamajam turtui;

nekilnojamajam turtui;

automobiliams, jei jie yra konfiskuojami;

vykdymo veiksmai;

būsimo skolininko konkrečiam turtui, kaip nurodyta kitais įstatyme aiškiai nustatytais atvejais.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Bet koks veiksmas, kuriuo skolininkas perleidžia turtą, kreditorius arba susijusių kreditorių atžvilgiu negalioja. Kalbant apie nekilnojamąjį turtą, pažymėtina, kad sandoriai negalioja tik dėl tų veiksmų, kurie buvo atlikti į registrą įtraukus įrašą apie teisių apribojimą, kaip nustatyta CPK 452 straipsnyje.

CPK 453 straipsnyje reglamentuojamos hipotetinės situacijos, kai išieškojimas kreditoriaus ir susijusių kreditorių naudai į registrą įtraukus įrašą apie teisių apribojimą, negalimas ir kai buvo gautas pranešimas apie areštą.

Pagal CPK 401 straipsnį kreditorius, kurio reikalavimas užtikrintas, gali pareikšti ieškinį trečiajai atsakingai šaliai dėl sumų ar turto, kurį pastarasis atsisako perduoti savanoriškai.

Su ieškiniu užtikrinimo byla susijusias išlaidas sumoka asmuo, kurio prašymu buvo taikytos laikinosios priemonės, kaip nustatyta CPK 514 straipsnyje ir atsižvelgiant į CPK 401 straipsnį, kuriuo reglamentuojamos laikinosios priemonės.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Leidimas užtikrinti ieškinį suteikiamas remiantis principu, kad nagrinėjamoje byloje atitinkama laikinoji priemonė nustatoma prieš baigiant nagrinėti bylą priimančią atitinkamą galiojantį teismo sprendimą.

Kai laikinosios priemonės suteikiamos dėl būsimo ieškiniu, teismas nustato terminą ieškiniai pareikšti, ir jis negali būti ilgesnis nei vienas mėnuo. Jei per nustatytą terminą nepateikiama jokių įrodymų apie ieškiniu pareiškimą, teismas *ex officio* panaikina laikinąją priemonę, kaip nustatyta CPK 390 straipsnio 3 dalyje.

Jeigu pateikiamas ieškiny, dėl kurio buvo leista taikyti laikinąsias priemones, dažniausiai laikinosios priemonės galioja toliau ir yra taikomos iki bylos nagrinėjimo pabaigos.

CPK 402 straipsnyje reglamentuojama taikomų laikinųjų priemonių panaikinimo procedūra. Jame nustatyta, kad suinteresuotoji šalis gali pateikti prašymą, kurio kopija turi būti įteikta laikinąsias priemones prašiusiam taikyti asmeniui. Pastarasis per tris dienas gali pareikšti prieštaravimą. Teismas uždarame teismo posėdyje panaikina laikinąsias priemones tais atvejais, kai yra visiškai įsitikinęs, kad nebeliko priežasties, kuria remiantis jos buvo nustatytos, arba kad atsakovas per nustatytą terminą pateikė garantiją, sumokėdamas visą ieškovo reikalaujamą sumą (CPK 398 straipsnio 2 dalis). Teismo sprendimą dėl laikinųjų priemonių panaikinimo galima apskųsti per vieną savaitę paduodant privatų skundą.

Pagal CPK 398 straipsnį nustatytos laikinosios priemonės gali būti pakeičiamos toliau nurodytais dviem atvejais:

pagal 1 dalį – teismas, veikdamas vienos iš šalių prašymu ir informavęs kitą šalį bei atsižvelgdamas į jos pastabas, pateiktas per tris dienas nuo informavimo, gali leisti vienos rūšies laikinąją priemonę pakeisti kita laikinąja priemone,

pagal 2 dalį – jeigu užtikrinamas pinigine verte išreikštas reikalavimas, atsakovas bet kuriuo metu gali pakeisti leidžiamą užstatą be kitos šalies sutikimo, įkeisdamas pinigus arba kitus vertybinius popierius, kaip nustatyta OCA 180 ir 181 straipsniuose.

CPK 398 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytais atvejais areštas arba konfiskavimas panaikinamas.

Įstatymu neatmetama galimybė atsakovui pareikšti ieškovui priešieškinį dėl nuostolių, kuriuos skolininkui sukėlė laikinosios priemonės, atlyginimo, jeigu ieškiny, kuriam taikomos laikinosios priemonės, panaikinamas arba nepateikiamas per nustatytą terminą, taip pat jeigu byla nutraukiama (CPK 403 straipsnis).

4 Ar yra galimybė priemonę apskųsti?

Pagal CPK 396 straipsnį teismo sprendimas dėl ieškiniu užtikrinimo gali būti skundžiamas per vieną savaitę pateikiant privatų skundą. Ieškovo atžvilgiu šis vienos savaitės terminas pradedamas skaičiuoti, kai jam įteikiamas sprendimas, o atsakovo (asmens, kuriam taikomos laikinosios priemonės) atžvilgiu, terminas pradedamas skaičiuoti nuo dienos, kurią antstolis, registru biuras arba teismas jiems įteikia pranešimą apie nustatytas laikinąsias priemones. Priešingai šaliai turi būti įteikta privataus skundo kopija, į kurią atsakymą galima pateikti per vieną savaitę.

Jeigu sprendimas dėl atsakymo taikyti laikinąsias priemones apskundžiamas, ieškovo privataus skundo kopija atsakovui neįteikiama.

Jeigu apeliacinis teismas patvirtina sprendimą, kuriuo nustatomos arba atsisakoma taikyti laikinąsias priemones, sprendimo negalima skųsti kasacine tvarka.

Jeigu apeliacinis teismas nustatė laikinąsias priemones, kurias pirmosios instancijos teismas atsisakė taikyti, pirmojo teismo sprendimą galima apskųsti paduodant apeliacinį skundą Aukščiausiajam kasaciniam teismui, jeigu tenkinamos CPK 280 straipsnyje nustatytos tokiam skundui taikomos sąlygos.

Pagal šiuo metu galiojantį CPK, taikomas laikinąsias priemones ir garantijos sumą, kurią teismas nustato kaip leidimą taikyti laikinąsias priemones, galima apskųsti. Tačiau skundas apeliaciniam teismui nereiškia, kad laikinųjų priemonių taikymas sustabdomas; šios priemonės galioja tol, kol aukštesnės instancijos apeliacinis teismas priima sprendimą, kuriuo tokios priemonės panaikinamos.

Paskutinis naujinimas: 03/01/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.